

Øget selvforsyning på fjerkræbedrift

Et igangværende projekt viser, at det er muligt at øge selvforsyningsgraden med protein på økologiske fjerkræejendomme og samtidig give et mere robust sædskifte

FJERKRÆ

AF MAJA ELINE PETERSEN

Større selvforsyning af protein på fjerkræbedrifter, der kan erstatte den problematiske import af bl.a. soja, har i mange år været et stort ønske for økologerne. Fra udgangen af 2017 er det ikke længere tilladt at anvende de op til fem procent konventionelt dyrket protein i foderet til økologiske fjerkræ, som hidtil har været en mulighed. Der er derfor i høj grad behov for at få udviklet robuste systemer med proteinholdige afgrøder på de økologiske fjerkræbedrifter, så import af ikke-økologiske proteinkilder kan undværes.

I projektet 'Den alsidige fjerkræbedrift med grovfoder og selvforsyning med protein' ønsker konsulenter fra Økologisk Landsforening, i samarbejde med eksperter fra både ØkologiRådgivning Danmark og SeGES, netop at gøre de økologiske fjerkræbedrifter mere uafhængige af indkøbt proteinfoder.

I projektet afprøver vi forskellige proteinrige grovfodertyper, der skal øge selvforsyningen med protein. Det skal være med til at øge troværdigheden til økologien og samtidig forbedre muligheden for, at de økologiske fjerkræproducenter kan leve op til kravet om udfasning af ikke-økologisk foder. Indkøb af proteinfoder er en betydelig omkostning, og hvis en højere del af proteinet kan komme fra egen markproduktion, vil der være en økonomisk gevinst at hente for produktionsgrenen, fortæller projektleder Mette Kronborg fra Økologisk Landsforening.

Alsidigt sædskifte

Projektet skal samtidig være med til at gøre markdriften på fjerkræbedrifterne mere produktiv ved at have højere ressourceudnyttelse og mindre tab af kvælstof til miljøet samt mindre udledning af drivhusgasser. Dette opnås bl.a. ved et mere alsidigt sædskifte, hvor der indgår flere bælgplanter. Sidste år afprøvede de i projektet fire forskellige afgrøders egnethed som proteinkilde på den økologiske fjerkræbedrift Frydensbjerg i nærheden af Brande i Midtjylland, hvor producenten Jan Volmar har 18.000 æglæggende høner.

Sidste år afprøvede vi tørret og fintsnittet kløvergræs, ensilage af ribbehøstet rug, ensilage af skårlagte og fintsnittede ærter og ensilage af skårlagte og fintsnittede heste-

bønner. Hver grovfodertype fodrede vi ud til et hold høns gennem en uge med 30 gram pr. høne om dagen, forklarer Jan Volmar.

- Vi startede med fodringen af ærter midt i november, efterfulgt af en uge med hestebønner og dernæst en uge med rug. Fodringen med alle tre grovfodertyper gik fint, og hverken antallet af æg, ægvægten eller hønevægten gik ned. Grovfoderet kunne erstatte en stor del af tilskudsfooderet, så vi kunne reducere tilskudsfooderet fra de 19 pct. til 9 pct. af den samlede fodermængde, forklarer Jan Volmar og fortsætter:

- I fjerde uge begyndte hønsene at få tørret kløvergræs. Vi opdagede hurtigt, at hønevægten faldt kraftigt, og ligeledes begyndte ægvægten at falde. Vi måtte derfor hurtigt lave om på blandingen, så hønsene også fik ærter i foderet. På den måde fik vi reddet æg- og hønevægten, men det var tydeligt, at kløvergræsset ikke havde høj nok fordøjelighed til at give hønsene nok næring.

Øget velfærd

I perioden, hvor fodringsforsøget stod på, var der udbrud af fugleinfluenza i Danmark, hvilket betød, at Jan Volmars høns måtte holdes inden døre.

- Det var et lidt atypisk tidspunkt at lave fodringsforsøg, da hønsene ikke måtte komme ud og derfor var indlagt til at æde det foder, de fik. Men samtidig kunne jeg se, at den store tildeling af grovfoder var med til at aktivere hønsene, forklarer Jan Volmar.

Flere forsøg har tidligere vist, at tildeling af grovfoder gør høns mindre aggressive og reducerer fjerpiling. Samtidig har det en gavnlig effekt på tarmsundheden, når en del af fuldfoderet erstattes af grovfoder.

- I forsøget kunne grovfoderet erstatte meget af fuldfoderet. Men det er en balancegang at få sammensat foderet, så det rette forhold opnås, hvilket ikke lykkedes da vi fodrede med kløvergræsset, forklarer Jan Volmar.

Nye koncepter

- I år vil vi videreudvikle og afprøve forskellige proteinrige grovfodertyper, og ligesom sidste år vil vi både have fokus på dyrkning og placering af afgrøden i sædskiftet, høst og konservering af grovfoderet samt analyser og prøvofodring af foderet, forklarer Mette Kronborg.

Koncepterne skal igen i år afprøves på Jan Volmars bedrift.

- Denne sæson vil vi forsøge os med rødkløver i ren bestand, da vi håber, det kan give en bedre foderkvalitet end kløvergræsset. Kløverbladene skal både laves til grønpiller og hø. Desuden vil forsøge os med ensilage af solsikker, lupin, hestebønner, ærter, foderkål, raps og turnips. Fodringen af de enkelte grovfodertyper vil vi lade køre i mindst

Der er et stort ønske blandt økologiske ægproducenter om at få en bedre produktionsmæssig sammenhæng mellem mark og stald, så man i højere grad dyrker sit eget foder, også mht. protein. Foto: Morten Telling.

14 dage denne gang, forklarer Jan Volmar.

Kommende workshop

Den 21. september afholdes en workshop i projektet, henvendt til fjerkræ- og ægproducenter. Omdrejningspunktet vil være integration af grovfoderafgrøder i sædskiftet samt foderplanlægning og sammensæt-

ning til hønsene, kombineret med relevante oplæg fra eksperter på området. Mere information, samt tilmelding til arrangementet vil blive offentliggjort senere.

Desuden arbejdes der på et katalog over relevante proteinkilder til foderbrug i fjerkræbedrifter, hvor fokus er på selvforsyningstanken. Det vil indeholde diverse fakta om de en-

kelte proteinkilder samt muligheden for inklusion i sædskifte og udbytteoptimering.

Projektets resultater vil løbende blive offentliggjort og vil kunne findes på Økologisk Landsforenings hjemmeside, www.okologi.dk, under Projekter/Æg og fjerkræ.

DIN BEDRIFT ER ØKOLOGISK ER DEN OGSÅ BÆREDYGTIG?

BÆREDYGTIGHEDSTJEK 2017

Igen i år er der mulighed for at få foretaget en gratis bæredygtighedsanalyse. Bæredygtighedstjekket udføres af certificerede bæredygtighedskonsulenter over hele landet.

Kun et begrænset antal analyser kan laves uden betaling, så kontakt en bæredygtighedskonsulent hurtigst muligt, hvis du er interesseret.

Frank Oudshoorn, SEGES
frwo@seges.dk

Jan Jensen, LMO
jbj@lmo.dk

Thor Bjørn Kjeldbjerg, AgriNord
tbk@agrinord.dk

Karsten Simonsen, Vestjysk Landboforening
kas@vjl.dk

Henning Sørensen, ØRD
hso@oerd.dk

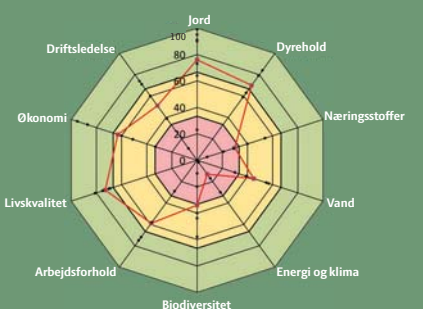
Birgitte Popp Andersen, Landbo Syd
bpa@landbosyd.dk

Poul Erik Nielsen, Landbo Syd
pen@landbosyd.dk

Marianne Tesdorpf, VKST
mte@ecoadvic.dk

RISE bæredygtighedsanalysen giver et godt bud på bedriftens bæredygtighedsstatus. På hvilke områder er bedriften bæredygtig, og på hvilke områder kan der optimeres?

Analysen giver også et rigtigt godt overblik over hele bedriften. Et overblik, som vi indtil nu har haft svært ved at opnå. Et overblik, der naturligvis først og fremmest er til brug for udvikling af bedriften, men som også kan være med til at give diverse samarbejdspartnere en større indsigt i bedriften og forbrugere af økologiske produkter sikkerhed for, at der arbejdes med bæredygtighed. RISE analysen afsluttes med en rapport og handlingsplan.

LÆS MERE om RISE på bæredygtighedstjek.dk

STØTTET AF
fonden for
økologisk landbrug

